

Identifying factors affecting the quality of accessible sports tourism (case study: three northern provinces of Iran)

Fatemeh Nasrollahzadeh

Ph.D. student, Department of Sports Management, Faculty of Sports Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran

Saeid Tabesh*

Associate Professor, Department of Sports Management, Faculty of Sports Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran

Mehdi Ramezanzadeh Lasboyee

Associate Professor, Department of Tourism Management, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran

Abstract

Today, a large part of the beneficiaries of accessible sports tourism are two special groups, the disabled and the elderly, who are less considered in the planning process of accessible sports tourism. According to the statistics of the World Health Organization (WHO), about 15% of the world's population is disabled, Therefore, the current research is trying to investigate and explain the factors that are effective on the quality of accessible sports tourism in the three northern provinces of Iran (Mazandaran, Gilan, Golestan) in the real context. This research has an interpretative approach, exploratory aim, qualitative method and foundation data strategy based on the emergent approach (Glaser). The studied population includes people with scientific and

* Corresponding Author: s.tabesh@umz.ac.ir

How to Cite: xxxxxxx

executive positions, specialists and professors in the field of sports management, tourism, demography familiar with the research topic, gerontology, staff members in sports, the disabled, municipality and people related to tourism and sports of the disabled. They were selected purposefully and with the snowball technique. In this context, a semi-structured interview was conducted with 18 experts. The results of the analysis of interviews and coding in two stages of real and theoretical coding showed that the factors affecting the quality standard of accessible sports tourism in order of importance include: economic factors, knowledge and information, cultural-social factors, environmental, management factors and It has been the communication factors, among which the economic factors with the most repetition in the interviews with experts have the most importance and the communication factors with the least repetition have the least importance compared to other dimensions. Considering the importance of the role of economic factors in the quality standards of accessible sports tourism, it is necessary that this factor should be taken into consideration by all the trustees and related bodies, especially the relevant managers.

Keywords: Disabled People, Sports Tourism, Accessible Tourism, Northern Provinces

1. Introduction

Tourism is one of the important economic and social phenomena (Zarei and Naqvi, 1402). One type of tourism is accessible tourism, which is accessible to people with access restrictions, including; Visual, hearing, cognitive, and movement limitations allowing them to benefit independently and with justice from the provision of products, services, and environments with accessibility and consistent with universal design (Dwyer & Darcy, 2011). At the end of the 20th century, many countries passed national disability discrimination laws, which included the right to cultural life, including sports and recreation (Darcy et al., 2023). Qualified wealthy people want to experience sports tourism. (Hua et al., 2013).

Sports attractions are the main reason for traveling in sports tourism, and the biggest reason for the non-participation of tourists with disabilities in these activities is the lack of access to relevant places (Hua et al., 2013).

Iran has many natural and tourist attractions in its northern belt. Traditional sports festivals are held in the provinces of Golestan,

Mazandaran, and Gilan and attract domestic and foreign tourists and spectators. However, many factors can be effective in implementing these standards and making the environment accessible for the disabled. Therefore, this research seeks to answer this important question, what are the factors affecting the quality standards of accessible sports tourism?

2. Literature Review

In addition to the positive economic effects of accessible tourism, sports event tourism has been highlighted as an important tool for destination development. (Alizadeh & Cobuliev, 2021). In various studies, the available tourism factors and fields were discussed.

Nowrozi et al. (2019) in the research on the citizenship rights of people with disabilities in accessible tourism (comparison of Isfahan and Barcelona) listed the most important issue in this field as the lack of adaptation of tourism infrastructure for people with disabilities in Isfahan.

Ahangaran et al. (2012) in compiling the model of accessible tourism, three factors were considered as factors of participation of disabled people in tourism, under the title: travel restrictions and obstacles, effective factors in travel decision-making, and criteria for disabled people's participation in travel.

Teixeira et al. (2024) stated that the lack of information has been the main obstacle in tourism. Ching Chou et al. (2024) in evaluating the rights of disabled people in 4 countries stated that attitudinal and cultural barriers in the field of access should be further investigated.

Wall Reinius et al. (2022) also mentioned the limited knowledge about affluent consumers, lack of financial resources, long-term planning, and lack of a comprehensive access vision as the challenges of accessible nature-based tourism.

The existence of a research vacuum in the field of sports tourism for the disabled and the lack of domestic research attention to this matter is the necessity of addressing the sports tourism of the disabled. Since the northern provinces have great capacities for the growth and development of the tourism industry, the researcher's preference is to choose tourist-friendly provinces that have a positive sports history.

3. Methodology

This research is based on an interpretive and exploratory approach, which was conducted using the qualitative method and the foundation's data theory strategy based on the emergent (glacier) approach. Analyzes were done in the form of open, selective, and theoretical coding. Maxqda version 2020 software was used for the analysis. The studied population includes people with scientific and executive positions, specialists and professors in the field of sports management, tourism, demography familiar with the research topic, gerontology, staff members in sports, welfare, municipality, and people related to tourism and sports of the disabled. They were selected purposefully and with the snowball technique. In this context, a semi-structured and in-depth interview was conducted with 18 experts. Although the researcher reached theoretical saturation in the 15th interview, he also conducted 3 more interviews for more certainty. The duration of interviews with experts lasted between 40 and 60 minutes.

4. Results

The categories related to the factors affecting the quality standard of accessible sports tourism after passing through the coding process based on the logic and their relationship with each other are placed in 6 main dimensions, which in order of importance are: economic factors, knowledge and information, cultural-social factors, , environmental factors, management factors and communication; And it is shown in the following table:

Table 1

Categories of factors affecting the quality standard of accessible sports tourism

Frequency of repetition	Subcategory	Main article	Theoretical code
12	Programs	managerial	Factors affecting the quality standard of accessible sports tourism
9	politics		
8	Social Issues	Sociocultural	
9	Leisure factors		
13	cultural issues		
3	Products and Services	Economic	
10	Budget and credits		
10	Financial issues		
11	Marketing and advertising		
14	Economic issues		
7	Social Networks	connections	
8	media		
4	Measurement and evaluation	Knowledge and information	
8	Technological factors		
15	Information Resources		
7	Education		
3	Scientific and experimental studies		
6	Specialized requirements		
8	Physical infrastructure	Environmental factors	
6	Challenges		

8	Environmental factors		
---	-----------------------	--	--

* Research Findings.

5. Discussion

This qualitative research identifies the influencing factors of sports spaces and places that host sports events and active and inactive tourists are present and can be used for people without disabilities by using adaptation and promoting and improving quality standards for people to make it usable for the disabled and the elderly. In this research, the economic category is more important; Because achieving quality requires sufficient financial resources so that products and services or existing facilities or spaces can be adapted.

6. Conclusion

Accessible sports tourism is provided by adapting all sports spaces and facilities to hold sports events and consequently attract active and inactive sports tourists. Therefore, governments, managers, trustees, and relevant institutions should not deprive themselves of a promising market by considering this large segment as accessible tourists.

شناسایی عوامل موثر بر کیفیت گردشگری ورزشی دسترس پذیر (مورد مطالعه: سه استان شمالی ایران)

دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

فاطمه نصرالله زاده

دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

سعید تابش *

دانشیار، گروه مدیریت جهانگردی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

مهدی رمضان زاده

لسبوئی

چکیده

امروزه بخش زیادی از ذینفعان گردشگری ورزشی دسترس پذیر دو گروه ویژه معلولین و سالمندان هستند که در فرایند برنامه ریزی های گردشگری ورزشی دسترس پذیر کمتر مورد توجه قرار می گیرند. با توجه به آمار سازمان جهانی بهداشت (WHO) که حدود ۱۵ درصد از جمعیت جهان معلول اند، لذا پژوهش حاضر در تلاش است تا در بستر واقعی عواملی را که بر کیفیت گردشگری ورزشی دسترس پذیر در سه استان شمالی ایران (مازندران، گیلان، گلستان) موثر هستند بررسی و تبیین نماید. این پژوهش دارای رویکرد تفسیری، هدف اکتشافی، روش کیفی و استراتژی داده بنیاد مبتنی بر رویکرد ظاهرشونده (گلیزری) بوده است. جامعه مورد مطالعه را افراد دارای سمت های علمی و اجرایی شامل، متخصصان و اساتید حوزه مدیریت ورزشی، گردشگری، جمعیت شناسی آشنا به موضوع پژوهش، سالمندشناسی؛ افراد ستادی در هیات های ورزشی، بهزیستی، شهرداری و افراد مرتبط با گردشگری و ورزش توانخواهان بوده که به صورت هدفمند انتخاب شدند. در این زمینه مصاحبه نیمه ساختار یافته با ۱۸ تن از خبرگان انجام شد. نتایج حاصل از تحلیل

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری رشته مدیریت ورزشی دانشگاه مازندران است.

* نویسنده مسئول: s.tabesh@umz.ac.ir

مصاحبه ها و کد گذاری ها در دو مرحله کد گذاری حقیقی و نظری نشان داد که عوامل موثر بر استاندارد کیفیت گردشگری ورزشی در دسترس به ترتیب اهمیت شامل: عوامل اقتصادی، دانش و اطلاعات، فرهنگی - اجتماعی، عوامل محیطی، عوامل مدیریتی، و ارتباطات بوده است که در این میان عوامل اقتصادی با بیشترین تکرار در مصاحبه با خبرگان دارای بیشترین اهمیت و عامل ارتباطات با کمترین تکرار دارای اهمیت کمتری نسبت به سایر ابعاد بوده است. از آنجایی که گردشگری ورزشی توانخواهان مورد غفلت قرار گرفته و با توجه به اهمیت نقش عوامل اقتصادی در استانداردهای کیفیت گردشگری ورزشی دسترس پذیر ضرورت دارد این عامل مورد توجه همه متولیان و نهادهای ذی ربط بالاخص مدیران مربوطه قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: توانخواهان، گردشگری ورزشی، گردشگری دسترس پذیر، استان های شمالی

آماده انتشار

در دنیای مدرن گردشگری^۱ یکی از پدیده های مهم اقتصادی و اجتماعی و به عنوان ابزاری موثر برای رسیدن به توسعه است. گردشگری دارای ماهیتی چند بخشی و پیچیده است و بخش های متعددی در این صنعت دخیل هستند و هر کدام به نوعی بر آن تاثیر می گذارند. بنابراین برای توسعه موفق این صنعت شناخت بخش ها و ابعاد مختلف موثر در سیستم گردشگری و میزان روابط و اثرات آنها بر یکدیگر الزامی است (زارعی و نقوی، ۱۴۰۲). یکی از انواع گردشگری، گردشگری در دسترس^۲ است. در واقع گردشگری در دسترس شکلی از گردشگری است که فرایند مشارکت بین ذینفعان را در بر می گیرد و به افراد با محدودیت های دسترسی از جمله؛ محدودیت های بینایی، شنوایی، شناختی و حرکتی این امکان را می دهد تا به طور مستقل و با حفظ عدالت از ارائه محصولات، خدمات و محیط های با قابلیت دسترسی و مطابق با استاندارد طراحی جهانی بهره ببرند. بسیاری از مسائل مربوط به توانخواهان^۳ و گردشگری اکنون تحت اصطلاح گردشگری در دسترس مورد بحث قرار می گیرد (Dwyer & Darcy, 2011). معلولیت نه صرفاً یک ساختار بیولوژیکی است و نه یک ساختار اجتماعی، بلکه نتیجه تعامل بین شرایط سلامتی و عوامل شخصی و محیطی است. افراد معلول شامل افرادی هستند که به طور سنتی به عنوان معلول شناخته می شوند مانند: استفاده کنندگان از ویلچر، افراد نابینا، ناشنوا، افراد دارای اختلالات فکری، افرادی که به دلیل طیف گسترده ای از شرایط سلامتی با مشکلات عملکردی مواجه می شوند، بیماری های مزمن، اختلالات روانی شدید و سالخوردهگان^۴ (WHO, 2012). همچنین بر اساس تعریف سازمان جهانی گردشگری، افراد دارای معلولیت به عنوان افرادی تعریف می شوند که با موانع محیطی یا موانع نگرشی که مانع از مشارکت کامل و موثر آنها در جامعه بر مبنای برابری و عدالت با سایر افراد جامعه در خدمات مسافرتی، اقامتی و گردشگری مواجه می شوند (UNWTO, 2016). افراد دارای اختلالات جسمی، ذهنی، فکری و یا حسی، افرادی که به دلیل ناتوانی های موقتی از عصا استفاده میکنند، کودکان خردسال، افراد با جثه های خیلی بزرگ یا خیلی کوچک مثل زنان باردار، و افرادی که با خود کالسکه یا چمدان حمل می کنند و سالمندان به عنوان ذینفعان گردشگری در دسترس می باشد (Budiatiningsih & Rojabi, 2023).

¹ Tourism

² Accessible tourism

³ Disability

⁴ The Elderly

سالخوردگی به عنوان یک مسئله مهم تلقی می شود و بر اساس اطلاعات سازمان ملل پیش بینی می شود تا سال ۲۰۵۰ تعداد افراد مسن (بالای ۶۰ سال) به بیش از ۲ میلیارد نفر می رسد (Gondos et al., 2019). دلیل آن نیز افزایش پیری جمعیت و افزایش خطر ناتوانی در افراد مسن و همچنین افزایش بیماری های مزمن مانند دیابت، سرطان، بیماری های قلبی عروقی و اختلالات سلامت روان می باشد (Porto et al., 2019). از سوی دیگر در اواخر قرن بیستم بسیار از کشور ها قوانین ملی تبعیض معلولیت را تصویب کردند که شامل حق زندگی فرهنگی از جمله ورزش و تفریح برای توانخواهان است (Darcy et al., 2023). افراد توانخواه واجد شرایط می خواهند گردشگری ورزشی^۱ را تجربه کنند. آن ها نیز مانند سایر افراد عادی به هیجان و لذتی نیاز دارند که گردشگری ورزشی می تواند ارائه دهد و وقتی انتخاب های متنوعی به ویژه در زمینه ی ورزش و اوقات فراغت به آن ها داده می شود اهداف و بینش قوی تری پیدا می کنند. گردشگری ورزشی یعنی مسافرت فرد به دلایل غیر تجاری برای مشاهده و یا شرکت در فعالیت های ورزشی که دور از محل زندگی باشد. در واقع گردشگران ورزشی به سه دسته تقسیم می شوند که عبارتند از ۱) شرکت کنندگان در رویدادهای ورزشی، ۲) تماشاگران، ۳) دوست داران ورزشی (Gibson, 2005) گردشگری ورزشی در سراسر جهان در حال رشد است و افراد دارای معلولیت جزو قشری از جامعه اند که نیاز به توجه دارند زیرا آنها در فرهنگ هایی زندگی می کنند که برای افراد توانا ایجاد شده است. بنابراین بسیاری از معلولان نمی توانند آزادانه در فعالیت های اوقات فراغت شرکت کنند (Hua et al., 2013). رویدادهای ورزشی بزرگ منجر به توسعه زیر بناهای گردشگری مانند فضاهای پیاده روی، پارک ها، حمل و نقل عمومی، تجهیزات ورزشی، بزرگراه ها و جاذبه های توریستی و فرودگاه ها می شوند. مهمترین نکته در زمینه گردشگری ورزشی تغییر نگرش صرفا ورزشی به رویداد ورزشی است. در تمامی رویدادها در سطوح مختلف ملی و بین المللی فرصتهایی نهفته که منجر به افزایش منافع اقتصادی می گردد (شجاعی و همکاران، ۱۳۹۱) از طرفی دیگر پرداختن به ورزش برای افراد توانخواه که در معرض کم تحرکی قرار دارند می تواند منجر به تقویت عزت نفس آنها گردد. عدم توجه به فراغت و نیازهای حرکتی معلولان و توانخواهان هزینه های زیادی را برای جوامع به همراه خواهد داشت به همین دلیل یک فعالیت ورزشی و فراغتی می تواند برای افراد دارای معلولیت معنادار و لذت بخش باشد (Arianfar et al., 2021). ورزش به عنوان یکی از فعالیت های مهم در

¹ Sport tourism

گردشگری محسوب می شود، به طوریکه امروزه گردشگری و سفر با انواع مختلف ورزش همراه است (عابدی و همکاران، ۱۳۹۸)

نرخ مشارکت افراد معلول در تمام اشکال زندگی فرهنگی به ویژه ورزش نسبت به سایر افراد عادی جامعه به دلیل محدودیت های دسترسی بسیار پایین تر است به طوریکه حتی معلولان شاید قادر به درک مزایای ورزش نیستند (Darcy et al., 2017). جاذبه های ورزشی به عنوان اصلی ترین دلیل برای سفر در گردشگری ورزشی است که این جاذبه ها شامل: فعالیت های تفریحی مانند بازدید از پارکها و یا شرکت در فعالیت های ورزشی و یا انجام فعالیت های مبتنی بر طبیعت مانند ورزش های آبی، ساحلی، کوهنوردی، فعالیت های تاریخی مثل بازدید از استادیوم های ورزشی و یا فعالیت های فرهنگی مانند: شرکت در جشنواره های ورزشی است. (Hua et al., 2013). ورزش به عنوان یک عامل برانگیزاننده برای گردشگران بوده و سالهاست دامنه گردشگری از میدان های تاریخی و باستانی رخت کشانده و وارد محیط طبیعی شده است (عابدی و همکاران، ۱۳۹۸) بیشترین علت عدم مشارکت گردشگران دارای معلولیت در فعالیت های ورزشی مبتنی بر طبیعت عدم دسترسی به محل مربوطه می باشد (Hua et al., 2013).

کشور ایران در نوار شمالی خود دارای جاذبه های گردشگری بسیاری است. همچنین در سالهای اخیر به لحاظ تنوع زیستی و جاذبه های طبیعی در رتبه پنجم دنیا قرار دارد. از عوامل موثر بر گردشگری ورزشی جاذبه های طبیعی می باشند. در شمال کشور سه استان مازندران، گیلان و گلستان به ترتیب با مساحت تقریبی (۲۳۸۳۳، ۱۴۰۴۲، ۲۰۳۶۷ کیلومتر مربع) قرار دارد که قطب اصلی گردشگری در شمال محسوب می شوند. این استان ها با توجه به داشتن جاذبه های طبیعی مانند، پارک های ملی، کوه ها، سواحل و دریا، مراکز آب درمانی، آبشارها، تالاب ها و غیره یکی از پتانسیل های کشور برای جذب گردشگران ورزشی هستند (شهریاری و همکاران، ۱۳۹۴). استان مازندران با وسعتش که حدود ۱/۴۶ درصد از مساحت کشور را در بر دارد دارای آب و هوای معتدل و مرطوب است. از مهمترین دلایل معتدل بودن این بخش وجود کوه های البرز در بخش جنوب، نزدیکی به دریا و پوشش گیاهی است. این استان به لحاظ داشتن جلوه های زیبای خلقت از ویژگی های زیادی برخوردار است. به دلیل همجواری با کشورهای حوزه دریای خزر و برخورداری از مزایای ساحلی بودن و فرهنگ خاص حاکم بر این استان پذیرش گردشگران ورزشی از سایر استان ها و نیز دیگر کشورها

را هموار می سازد (رضوی و همکاران، ۱۳۹۵). سایر استان های شمالی ایران یعنی گیلان و گلستان نیز از جاذبه های طبیعی منحصر به فرد تشکیل شده است. رویدادهای ورزشی که در این استان ها برگزار می شوند زمینه جذب گردشگران زیادی را فراهم می کنند. در استان مازندان کشتی لوچو با بهره گیری از منطقه زیبای کوهستانی در جواهرده برگزار می گردد که همه ساله گردشگران داخلی و خارجی زیادی را به خود جذب می کند (قرلسفلو و همکاران، ۱۴۰۰)

در استان گیلان هم ورزش های بومی محلی معروف مانند کشتی گیله مردی، لافند بازی، کلاه پران، ترنا با قدمت چند ساله و ارتباط قوی که با فرهنگ بومی و محلی دارند تلفیقی گرانبها در زمینه جذب گردشگران به مقاصد پرترفدار از جمله استان گیلان دارند (بیگی، ۱۴۰۰)

در استان گلستان رویدادهای ورزشی بومی به ویژه مسابقات اسب دوانی (کورس پاییزه و بهاره)، کشتی بومی گوروش و آلیش، فستیوال بین المللی اسب ترکمن به عنوان یکی از جلوه های مهم توریسم ورزشی محسوب می گردد (قرلسفلو و همکاران، ۱۴۰۰). جاذبه های طبیعی نقش مهمی در جذب گردشگران دارند، همچنین سابقه های ورزشی استان های شمالی نشان از ظرفیت های بالای این استان ها در جذب گردشگران دارد. قشر توانخواه نیز در شرایطی از زندگی هستند که به سفر علاقمندند. آنها معمولاً با همراه سفر کرده و اقامت چند روزه را دارند. بنابراین مزایای اقتصادی سفر آنها را نمی توان دست کم گرفت. همچنین روند رو به رشد سالمندی و افزایش شمار افراد معلول سبب شده که توجه به گردشگری این اقشار مهم تلقی گردد. تفریح، سفر و گردشگری با هدف شرکت در فعالیت های ورزشی مزایای روانی و جسمانی فراوانی را برای توانخواهان به دنبال دارد. افرادی که به طور منظم ورزش می کنند فشارها را عصبی کمتری را تحمل کرده و کمتر از دیگران به ناراحتی های قلبی و عروقی دچار می شوند. همچنین دارای اعتماد به نفس بالاتری بوده و دیدگاه مثبتی نسبت به زندگی دارند و کمتر دچار افسردگی می گردند. با توجه به اینکه کشور ما به دنبال جنگ تحمیلی با طیف وسیعی از معلولین جنگی مواجه شده، در کنار آنها کودکان، زنان باردار و سایر بیمارانی که موقتا دچار معلولیت اند بخش بزرگی از جمعیت کشور را تشکیل می دهند (لیموجی و همکاران، ۱۳۹۸)، (Arianfar et al., 2021). لذا دسترس پذیر کردن و استانداردسازی مناطق که بسیار گردشگر پذیرند سبب می شود که عواید مثبت آن نصیب

جامعه میزبان و شخص گردشگر گردد و امکان حضور مجدد را نیز برای آنها رقم می زند. اما عوامل زیادی می توانند در پیاده سازی این استانداردها و دسترس پذیر کردن محیط برای توانخواهان موثر باشند. توانخواها طیف گسترده ای را شامل می شود و پژوهشی که به گردشگری ورزشی این طیف، یعنی سالمندان و معلولان بپردازد صورت نگرفته است لذا این امر محقق را بر آن داشت تا به دنبال پاسخ به این سوال مهم باشد که عوامل موثر بر استانداردهای کیفیت گردشگری ورزشی دسترس پذیر کدامند؟ از طرف دیگر با وجود فرصت ها و گردشگر پذیر بودن استان های شمالی ایران و همچنین داشتن وجهه ورزشی مثبت اما آن گونه که باید به مسئله گردشگری ورزشی این دو گروه بزرگ توجه چندانی نشده است. لذا محقق با انجام این پژوهش درصدد است تا با بهره گیری از نتایج آن بالاخص توسط متولیان و نهادهای ذی ربط و تشریک مساعی آنها بتوان به سود حاصل از آن هم برای جامعه میزبان و هم برای افراد توانخواه دست یافت.

پیشینه پژوهش

صنعت گردشگری به عنوان یکی از بزرگترین صنایع جهان برای ارائه خدمات بهتر به بخش های خاصی از بازدیدکنندگان که دارای ویژگی های روانشناختی و جمعیت شناختی متفاوتی است، بر تنوع تاکید دارد. این صنعت دائما به دنبال بازارهای جدید است زیرا بخش های دیگر روز به روز بالغ تر می شوند. بنابراین به گردشگری افراد توانخواه که تحت عنوان گردشگری در دسترس شناخته می شود می پردازد (Sayed & Elsaid, 2023). طبق گزارش سازمان جهانی بهداشت (WHO)، حدود ۱۵ درصد از جمعیت جهان دارای معلولیت هستند که به دلیل پیری جمعیت این تمایل رو به افزایش است (Teixeira & et al., 2024). همچنین نرخ سالمندی نیز در تمام کشورها بالاخص ایران در حال افزایش است و به عنوان یک شاخص تاثیر گذار در نظام اجتماعی و اقتصادی جوامع می باشد که بر کیفیت زندگی افراد تاثیر گذار است (آزادی و همکاران، ۱۴۰۱). معلولان مانند سایر افراد بدون معلولیت در جامعه دارای نیازهای یکسان و مشابه هستند که این امر ورزش و سفر را نیز در بر می گیرد. بنابراین گردشگری و مطالعات مرتبط با آن بر روی معلولان توجه بیشتری را از سوی صنعت گردشگری جلب کرده است (Yun et al., 2023). گردشگری رویدادهای ورزشی به عنوان یکی از مهمترین ابزار برای توسعه مقاصد برجسته شده است. همچنین ورزشکاران دارای معلولیت با موفقیت خود در ورزش توانسته اند

به اعتماد به نفس لازم برای برخورداری از کیفیت زندگی دست یابند. عواملی مانند برخورداری از نشاط و سلامت، تعامل اجتماعی و کسب عزت نفس مهمترین عوامل مشارکت معلولان در فعالیت بدنی است. افراد دارای معلولیت در کشورهای در حال توسعه با موانع بزرگی روبرو هستند که دسترسی به شرکت در ورزش و فعالیت بدنی را محدود می کند (Alizadeh & Cobuliev, 2021).

در طراحی محیطها، زیرساختها و طیف وسیعی از خدمات گردشگری، گردشگران دارای معلولیت اغلب با چالشهایی مواجه می شوند که از برنامه ریزی واقعی سفرشان شروع می شود و شامل تجربه آنها در مقصد می شود. بنابراین در نظر گرفتن استانداردهایی برای مواجهه با این چالشها ضروری است. هدف این استاندارد ایجاد تغییر است. استاندارد UNE-ISO 21902 الزامات و توصیه‌هایی را برای گردشگری قابل دسترس ایجاد کرده است (UNWTO, 2021). به کارگیری و توسعه یک استاندارد بین‌المللی به ارائه دهندگان خدمات گردشگری در رسیدگی به مقررات مربوط به گردشگری در دسترس کمک فراوانی می کند. این اسناد و استانداردها جنبه‌های متفاوتی را در برمی گیرند از جمله ۱- الزامات و توصیه‌هایی برای همه افراد که با طراحی خدمات، اطلاعات، ارتباطات، آموزش و محیط ارتباط دارد. ۲- بندهایی جداگانه برای انواع ذینفعان مختلف: سیاستها و استراتژی‌هایی برای بخش عمومی. ۳- حمل و نقل ۴- فضاهای گردشگری شهری و روستایی ۵- فعالیت‌های اوقات فراغت ۶- جلسات، همایشها، نمایشگاهها و مشوقها ۷- محل اقامت ۸- خدمات غذا و نوشیدنی، ۹- اپراتورهای تور و آژانس‌های مسافرتی. در واقع این سند خطاب به طیف گسترده‌ای از ذینفعان است تا کل زنجیره ارزش گردشگری قابل دسترس را پوشش دهد (ISO 21902:2021).

در مطالعات مختلف به عوامل و زمینه‌های گردشگری در دسترس پرداخته شد. کروبوی و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهش خود با عنوان الگوی عوامل محیطی توسعه گردشگری دسترس پذیر برای افراد دارای معلولیت جسمی - حرکتی، بیان داشتند که عوامل برنامه ریزی و خط مشی گذاری، محصولات و خدمات گردشگری، مناسب سازی اماکن بخش گردشگری، حمل و نقل، اطلاعات و فناوری و تجهیزات، منابع انسانی، به عنوان عوامل محیطی خرد صنعت گردشگری و عوامل برنامه ریزی و سیاست گذاری، عوامل فرهنگی و

اجتماعی، اقتصادی، کالبدی به عنوان عوامل محیطی کلان در توسعه گردشگری دسترس پذیر برای افراد معلول بوده است.

نوروزی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهش خود با عنوان حقوق شهروندی افراد دارای معلولیت در گردشگری قابل دسترس مقایسه تطبیقی بارسلونا و اصفهان، مهمترین مساله در این زمینه عدم مناسب سازی زیر ساخت های گردشگری برای افراد توانخواه در اصفهان بوده است و مهمترین عوامل موفقیت اسپانیا را توجه مدیران شهری بارسلونا به قوانین و سیاست ها، دسترس پذیری اماکن و تجهیزات، بیمارستان ها، ترمینال ها، ایستگاه های حمل و نقل، محوطه ها و ساختمان های تاریخی و توریستی و دسترس پذیری اطلاعات برشمرده اند.

و کیلی تنها و همکاران (۱۳۹۸) در شناسایی و تدوین الگوی انگیزه های مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین به انگیزه های سلامتی، تندرستی و نشاط، کسب پایگاه اجتماعی، عوامل موقعیتی و انگیزه آموزش، کسب مهارت، تخلیه انرژی و سرگرمی به عنوان عوامل موثر بر تمایل جانبازان و معلولین به ورزش اشاره کردند.

آهنگران و همکاران (۱۳۹۲) در تدوین الگوی گردشگری قابل دسترس به سه مجموعه عوامل برای مشارکت معلولان در سفر و فعالیت های گردشگری اشاره کردند که عبارتند از: محدودیت ها و موانع سفر، عوامل موثر در تصمیم گیری سفر و معیارهای مشارکت معلولان در سفر و فعالیت های گردشگری بوده است.

در بین پژوهش های خارجی صورت گرفته در زمینه گردشگری در دسترس Teixeira و همکاران (2024) بیان داشتند که کمبود اطلاعات به عنوان مانع اصلی در گردشگری در دسترس بوده است. Ching Chou و همکاران (2024) در ارزیابی حقوق معلولان ۴ کشور آسیایی تاثیر تجارب روزانه افراد معلول در بسترهای فرهنگی و تاریخی را عنوان کردند و همچنین بیان داشتند که موانع نگرشی و فرهنگی در زمینه دسترسی باید بیشتر مورد بررسی قرار گیرد. Darcy و همکاران (2023) نیز در پژوهش خود با عنوان گنجاندن معلولیت در مناطق ساحلی: ساحل برای همه توانمندان؛ فقدان متخصصان و یا داوطلبان آموزش دیده، هنجارهای اجتماعی غیر معلول و دیدگاه های منفی نسبت به معلولین را به عنوان موانع مشارکت معلولین نام برده اند.

Sayed and Elsaid (2023) در بررسی امکانات اقامتی به بررسی میزان دسترسی به هتل ها، توانایی رزرو، فضای خوب، ویژگی حمام، پارکینگ، حمل و نقل، و دسترسی به مناطق عمومی پرداختند. Budiatiningsih and Rojabi (2023) در مطالعه دسترسی مقاصد گردشگری منطقه مالیبوورو نشان دادند که شاخص های دسترسی در قالب پارکینگ و امکانات بهداشتی و حرکات عمومی و قیمت در این منطقه وجود دارد اما شاخص های ارتباطات، علائم و امکانات افقی نیازهای گردشگران معلول را برآورده نمی کند.

wall Reinius و همکاران (2022) نیز به دانش محدود در مورد مصرف کنندگان توانخواه؛ کمبود منابع مالی، برنامه ریزی بلند مدت و عدم وجود چشم انداز دسترسی جامع را به عنوان چالش های گردشگری در دسترس مبتنی بر طبیعت نام بردند.

Arianfar و همکاران (2021) عوامل موثر بر توسعه مشارکت ورزشی در زمان اوقات فراغت معلولین و جانبازان را ۴ دسته اصلی عوامل فرهنگی - اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، حقوقی و تکنولوژی - زیست محیطی بر شمرده اند.

Fuente rables و همکاران (2020) سه موضوع اساسی برای بهبود بازار گردشگری را در نظر گرفتند که عبارتند از: آموزش، همکاری و مشارکت، استفاده از فناوری های جدید اطلاعات و ارتباطات. Porto و همکاران (2019) در شناخت عناصر حیاتی گردشگری در دسترس برای رقابت مقصد به ترتیب وزن شاخص چهارچوب قانونی (قوانین و سیاست هایی که حقوق ساکنان و گردشگران را تنظیم می کنند)، شاخص زیر ساخت، شاخص گردشگری، دسترسی جهانی به فهرست میراث، فهرست اطلاعات عمومی و شاخص در دسترس بودن آمار و اطلاعات را به عنوان عناصر حیاتی گردشگری در دسترس برشمردند.

Moris و همکاران (2019) بر نقش آموزش برای ارائه خدمات بهتر به مشتریان گردشگری در دسترس بخصوص معلولان و سالمندان بسیار تاکید کرده و وجود دیدگاه منفی نسبت به این گروه را به عدم آگاهی از نیازهای مختلف افراد دارای معلولیت نسبت داده اند.

Gondos and Narai (2019) از فرصت های گردشگری در دسترس به افزایش شمار بازدید کنندگان، منافع اقتصادی، ایجاد درآمد بیشتر برای یک مقصد خاص اشاره داشته اند.

بررسی مطالعات داخلی و خارجی صورت گرفته نشان از اهمیت گردشگری ورزشی در دسترس برای توانخواهان دارد. زیرا ارزش و اهمیت ورزش و تاثیر آن بر ویژگی های جسمانی و روانی افراد، بخصوص افرادی که دارای محدودیت اند بر کسی پوشیده نیست. وجود خلاء پژوهشی در زمینه گردشگری ورزشی توانخواهان و توجه اندک پژوهش های داخلی به این امر ضرورت پرداختن به گردشگری ورزشی توانخواهان را پررنگ تر می کند. همچنین افزایش شمار توانخواهان که قشر بزرگی از آنها را معلولان و سالمندان تشکیل می دهند سبب شد که محقق بیشتر بر گردشگری ورزشی این افراد تمرکز کند. از آنجایی که استان های شمالی ظرفیت های زیادی برای رشد و توسعه صنعت گردشگری دارند ترجیح محقق بر انتخاب استان های گردشگر پذیر بوده که دارای سابقه ورزشی مثبت نیز بوده اند. پس شناسایی و بررسی عواملی که بر اجرا و پیاده سازی استانداردهای گردشگری ورزشی دسترس پذیر موثر هستند بسیار مهم بوده و از اهداف اساسی پژوهش حاضر است.

عرصه پژوهش

روش

این پژوهش بر اساس رویکرد تفسیری و دارای ماهیت اکتشافی است که با استفاده از روش کیفی و استراتژی نظریه داده بنیاد مبتنی بر رویکرد ظاهرشونده (گلیزری) انجام شد. از مهمترین ویژگی رویکرد گلیزری این است که توجه و تمرکز پژوهش به نگرانی مشارکت کنندگان بیشتر از خود محقق است و همچنین این رویکرد نیاز دارد تا محقق مدت زمانی طولانی در محیط پژوهش بماند تا دغدغه و نگرانی اصلی مشارکت کنندگان را شناسایی کند (ساغروانی و همکاران، ۱۳۹۳). در این پژوهش محقق طی سه گام اقدام به کدگذاری داده ها و مصاحبه های انجام شده پرداخت.

در مرحله اول پس از تمام شدن اولین مصاحبه کار کدگذاری باز را آغاز کرد به طوریکه در این مرحله تمامی مطالب خوانده شد و به هر قسمت (خط به خط یا پارگراف) یک کد یا برچسب اختصاص داده شد. ۲- کدگذاری انتخابی: در گام بعدی محقق با محدود کردن

معنای کدهای استخراج شده به آن دسته از متغیر هایی که متغیر محوری اند اقدام به کد گذاری انتخابی کرد ۳- کد گذاری نظری: در مرحله آخر محقق با تلفیق مفاهیم و کدهای انتخابی با یکدیگر به مفاهیم و ابعاد کلی تری دست یافت. تمامی تحلیل ها به وسیله نرم افزار maxqda نسخه ۲۰۲۰ انجام شد. جامعه آماری این پژوهش شامل: اعضای هیئت علمی رشته های گردشگری، مدیریت ورزشی، سالمندشناسی، جمعیت شناسی آگاه به موضوع پژوهش، افراد ستادی در هیات های ورزشی، بهزیستی، شهرداری و افراد مرتبط با گردشگری و ورزش سالمندان و توانخواهان بوده است. ملاک انتخاب افراد بخش علمی داشتن حداقل ۲ مقاله در حوزه گردشگری و در بخش اجرایی داشتن حداقل ۵ سال سابقه کار در زمینه ورزش معلولین و سالمندان بوده است.

نمونه گیری پژوهش به صورت غیر تصادفی و هدفمند است؛ یعنی ابتدا پژوهشگر پس از بررسی و مطالعه پیشینه پژوهش سوالات مصاحبه را طراحی کرد سپس در گام بعدی برای انجام فرایند مصاحبه افراد اولیه را به صورت آگاهانه انتخاب کرد. ابتدا محقق بر اساس ماهیت مصاحبه نیمه ساختار یافته با سوال کلی "عوامل موثر بر کیفیت گردشگری ورزشی دسترس پذیر چیست؟" اقدام به جمع آوری اطلاعات مهم کرده و پس از آن باقی سوالات پژوهشگر بر اساس پاسخ مصاحبه شوندگان بسط داده شد. پس از آن هر یک از افراد مورد مصاحبه فرد مورد مصاحبه خبره دیگر را که مرتبط با موضوع پژوهش بوده اند جهت گردآوری داده معرفی کردند. این نمونه گیری تا زمانی ادامه یافت که پژوهشگر به اشباع نظری دست یافت. جدول زیر سوالات پرسیده شده محقق طی مصاحبه نیمه ساختار یافته را نشان می دهد:

جدول ۱: جزئیات سوال پرسیده شده در جریان مصاحبه نیمه ساختار

۱- عوامل موثر بر کیفیت گردشگری ورزشی دسترس پذیر چیست؟

<p>۴- نقش منابع ارتباطی، منابع اطلاعاتی، رسانه ها و وب سایت ها در جذب گردشگران توانخواه به گردشگری ورزشی چگونه است؟</p>	<p>۲- اثرات اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی حضور گردشگران توانخواه در گردشگری ورزشی چیست؟</p>
<p>۵- چالش های موجود در زمینه جذب گردشگران معلول و سالمند به گردشگری ورزشی در دسترس در منطقه شمال کشور شامل چیست؟</p>	<p>۳- برنامه ها و سیاست های سازمان ها (فدراسیونها، اداره ورزش و جوانان، هیئت های ورزش های معلولین، بنیاد شهید، بهزیستی) و نقششان در رشد و توسعه گردشگری ورزشی در دسترس چگونه است؟ در ایجاد زیر ساخت های مورد نیاز مناطق گردشگری چگونه عمل کرده اند؟</p>

یعنی با انجام مصاحبه های دیگر، داده ی جدیدی به داده های قبلی اضافه نشد. در این پژوهش مجموعاً ۱۸ مصاحبه انجام شد که محقق در مصاحبه ۱۵ به اشباع دست یافت اما جهت اطمینان بیشتر ۳ مصاحبه دیگر نیز انجام داد. مصاحبه ها به صورت حضوری و تلفنی با میانگین مدت زمان بین ۴۰ الی ۶۰ دقیقه به انجام شد. جزئیات مربوط به مشارکت کنندگان مصاحبه در جدول شماره (۱) آورده شده است و بر اساس مشخصات می توان از متناسب بودن نمونه های پژوهش اطمینان حاصل کرد.

جدول ۲: ویژگی نمونه های (مصاحبه شوندگان) پژوهش

ردیف	سمت	حوزه فعالیت	تحصیلات	تعداد
۱	هیئت علمی دانشگاه	گردشگری	دکترای تخصصی	۴
		سالمند شناسی	دکترای تخصصی	۱
		جمعیت شناسی	دکترای تخصصی	۱
		مدیریت ورزشی	دکترای تخصصی	۳
۲	سناد شهری	عمرانی	کارشناسی	۱
		عضو ستاد مناسب سازی فضای شهری	کارشناسی ارشد	۱
		کارشناس مناسب سازی مبلمان شهری	کارشناسی ارشد	۱
۳	عضو ENAT	مدرس دوره های گردشگری در دسترس، عضو انجمن گردشگری در دسترس اروپا (ENAT)	کارشناسی ارشد	۱

۴	بنیان گذار ورزشهای ماجراجویان معلولان	موسس و فعال گروه ماجراجویان معلول	کارشناسی ارشد	۱
۵	رئیس هیئت معلولین و جانبازان	رئیس هیئت ورزش های معلولین و جانبازان	کارشناسی	۱
۶	دبیر هیئت معلولین و جانبازان	دبیر هیئت ورزشی ناشنوایان	کارشناسی ارشد	۲
		مربی تیم های بوجیا، فوتسال کم توان ذهنی، دبیر سابق تربیت بدنی در مدارس	کارشناسی ارشد	
۷	ستادی بهزیستی	مسئول امور توانبخشی بهزیستی	کارشناسی	۱
کل	اجرای آکادمیک	۹		
		۹		

برای سنجش اعتبار پژوهش از ۴ شاخص باور پذیری، انتقال پذیری، تایید پذیری و قابلیت اطمینان لینکن و گوبا استفاده شد (Lincoln & guba, 1985). برای سنجش پایایی نیز از پایایی بازآزمون (شاخص ثبات) یعنی کدگذاری توسط پژوهشگر در دوبازه زمانی متفاوت استفاده شد. محقق میزان تشابه کدهای سه نمونه از مصاحبه را که در فاصله زمانی منظم (۲۰ روزه) کدگذاری کرد و بر اساس فرمول زیر پایایی باز آزمون ۷۷٪ درصد اعلام شده که این رقم قابل قبول می باشد.

$$\text{درصد پایایی} = \frac{2 \times \text{تعداد توافقات}}{\text{تعداد کل کدها}} \times 100$$

جدول ۳: محاسبه پایایی باز آزمون (شاخص ثبات)

ردیف	تعداد کل کدها	تعداد توافقات	تعداد عدم توافقات	پایایی باز آزمون (درصد)
۱	۳۶	۱۵	۶	۸۳٪
۲	۲۸	۱۰	۸	۷۱٪
۳	۳۱	۱۲	۷	۷۷٪

کل	۹۵	۳۷	۲۱	۷۷٪
----	----	----	----	-----

یافته‌ها

در رویکرد گلگیری محقق پس از هر مصاحبه بلافاصله آنها را در قالب متن پیاده کرده و اقدام به کدگذاری و تحلیل می‌کند. پس از انجام کدگذاری باز محقق به مقایسه مفاهیم پرداخته و بر اساس تشابهات و تفاوت‌های کدها آنها را در دسته مقولات قرار داد.

مقولات مربوط به عوامل موثر بر استاندارد کیفیت گردشگری ورزشی دسترس پذیر پس از طی مراحل کدگذاری بر اساس قرابت معنایی و روابط بین مفاهیم به ۲۱ مقوله طبقه بندی شده اند و سپس با چیش مقولات فرعی بر اساس منطق و ارتباطشان با یکدیگر در ۶ بعد اصلی قرار گرفته اند. که این ۶ بعد عبارتند از: مدیریتی، فرهنگی اجتماعی، اقتصادی، ارتباطات، دانش و اطلاعات و عوامل محیطی. جدول شماره (۲) کدهای باز، مفاهیم و مقولات حاصل از پژوهش و در واقع فرایند ظهور مقوله ها را نشان می‌دهد. در این جدول تنها برخی از کدهای کلیدی آورده شده و فراوانی کدها با یکدیگر متفاوت است.

جدول ۳: جزئیات مقوله های عوامل موثر بر استاندارد کیفیت گردشگری ورزشی در دسترس

کد نظری	مقوله اصلی	مقوله فرعی	فراوانی تکرار	نمونه کدهای باز (مفاهیم)
عوامل موثر بر استاندارد کیفیت گردشگری ورزشی دسترس پذیر	مدیریتی	برنامه ها	۱۲	پیش بینی آینده گردشگری ورزشی دسترس پذیر ضرورت برنامه ریزی مدون در نهادهای مربوطه ضرورت ارائه برنامه های اجرایی پذیر
		سیاست ها	۹	وجود چشم انداز در گردشگری استان های شمالی تدوین سیاست های کلان در راستای گردشگری ورزشی در دسترس تدوین سیاست های تشویقی برای گردشگران ورزشی دارای همراه توسط سازمانها
		مسائل اجتماعی	۸	ایجاد روحیه مشارکت اجتماعی از طریق رویدادهای ورزشی رشد اجتماعی جامعه میزبان مسابقات با حضور گردشگران در دسترس

کد نظری	مقوله اصلی	مقوله فرعی	فراوانی تکرار	نمونه کدهای باز (مفاهیم)
	فرهنگی - اجتماعی	عوامل فراغتی	۹	ایجاد غرور اجتماعی از طریق شرکت در گردشگری ورزشی دسترس پذیر
		مسائل فرهنگی	۱۳	ضرورت دسترس پذیری اماکن تفریحی و عمومی برای همه اقشار جامعه برگزاری تورهای ویژه توانخواهان ورزشکار ضرورت توجه به ورزش های تفریحی و فراغتی افراد توانخواه وجود مشکلات فرهنگی در برخورد با افراد توانخواه ترویج فرهنگ مناسب سازی توسط نهادهای ورزشی بهره مندی جامعه محلی از میراث رویدادها
اقتصادی		محصولات و خدمات	۳	ارائه خدمات و محصولات ورزشی متناسب با محدودیت توانخواهان توجه به ارائه خدمات درمانی برای افراد توانخواه کم بودن بودجه مربوط به توانخواهان
		بودجه و اعتبارات	۱۰	تخصیص بودجه مناسب سازی فضاها و اماکن ورزشی برای توانخواهان توسط دولت
		مسائل مالی	۱۰	اختصاص سالیانه بخشی از بودجه اماکن ورزشی به ورزش توانخواهان ضعف مالی و اقتصادی در گردشگری ورزشی برخی از توانخواهان بهبود گردش مالی با جذب گردشگران ورزشی در دسترس
		بازاریابی و تبلیغ	۱۱	برند سازی مقصد گردشگری ورزشی تبلیغ مقصد توسط گردشگران ورزشی افزایش میزان وفاداری گردشگران ورزشی وجود تبلیغات دهان به دهان در گردشگری ورزشی دسترس پذیر
		مسائل اقتصادی	۱۴	بهبود وضعیت اقتصادی جوامع از طریق میزبانی رویدادهای ورزشی ایجاد اشتغال پایدار افزایش درآمد محلی با گردشگران ورزشی حمایت بانکها با ارائه وام و تسهیلات برای ورزش معلولان
ارتباطات	شبکه های اجتماعی		۷	تاثیر مثبت شبکه های اجتماعی در اطلاع رسانی مقاصد گردشگری ارائه اطلاعات مقصد گردشگری ورزشی توسط شبکه های اجتماعی نقش رسانه در فرهنگ سازی رفتار با معلولین

کد نظری	مقوله اصلی	مقوله فرعی	فراوانی تکرار	نمونه کدهای باز (مفاهیم)
		رسانه ها	۸	نیاز به نگاه اختصاصی رسانه ها به ورزش توانخواهان کمبود برنامه های تلویزیونی مناسب سازی شده برای توانخواهان
دانش و اطلاعات	سنجش و ارزیابی		۴	ضرورت ارزیابی همه جانبه از امکانات مربوط به گردشگری ورزشی پی بردن به کاستی های مقصد با حضور افراد توانخواه
		عوامل فناوری	۸	سنجش میزان آمادگی زیست محیطی استان های شمالی استفاده از تکنولوژی آنلاین در ارائه خدمات بهتر گردشگری ورزشی در دسترس
	منابع اطلاعاتی		۱۵	استفاده از فناوری ها و تکنولوژی کارآمد در استانداردسازی خرید تجهیزات کمکی به روز توسط فدراسیون ها برای توانخواهان
		آموزش	۷	کمبود وب سایت های ارائه دهنده اطلاعات دسترس پذیر ضرورت تدوین بانک اطلاعات برای افراد توانخواه نیاز به وجود اطلاعات مراکز ورزشی دسترس پذیر نیاز به آموزش پرسنل مرتبط با افراد توانخواه آموزش نهادهای ذی ربط با گردشگران ورزشی توانخواه تسلط پرسنل به زبان اشاره
	مطالعات علمی و تجربی		۳	بهره گیری از الگوهای موفق در دنیا در زمینه ورزش ضرورت مشارکت متخصصان امر در حل مسائل مربوط به توانخواهان
		الزامات تخصصی	۶	ضرورت انجام مطالعات اجتماعی و دانشگاهی ضعف تخصص افراد تصمیم گیر در منصب ورزشی ضرورت تلفیق خلاقیت و دانش مناسب سازی در گردشگری در دسترس ضرورت اجرا، نظارت و پیگیری طرح های گردشگری ورزشی
	عوامل محیطی	زیر ساختی- کالبدی		۸
			۸	ضعف امکانات زیر ساختی گردشگری در دسترس در شمال کشور وجود مشکلات معماری و ساختاری برای توانخواهان در جامعه مشکل تحریم ورود تجهیزات ورزشی توانخواهان

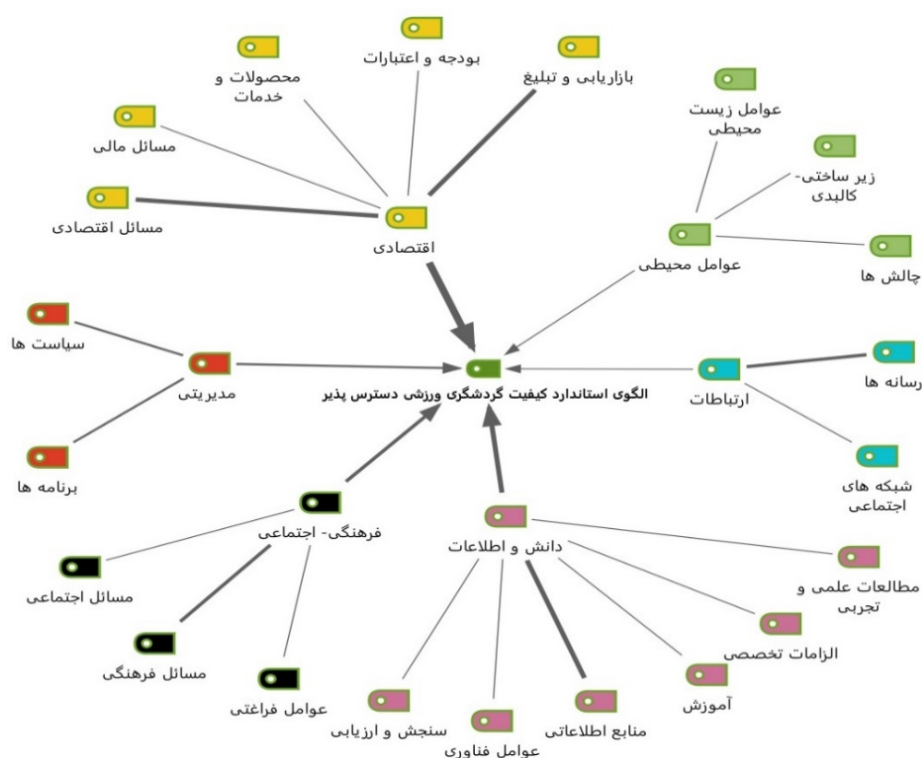
کد نظری	مقوله اصلی	مقوله فرعی	فراوانی تکرار	نمونه کدهای باز (مفاهیم)
		چالش ها	۶	کمبود سرانه ورزشی توانخواهان در جامعه رویارویی با بحران تنهایی در سالمندی به وجود آمدن مشکلات ترافیکی با برگزاری رویدادهای ورزشی
		عوامل زیست محیطی	۸	تاکید بر مسائل زیست محیطی در گردشگری مدرن و گردشگری ورزشی ضعف رعایت مسائل زیست محیطی در گردشگری ورزشی

بر اساس جدول شماره (۲) پس از گردآوری و تحلیل مصاحبه ها، مجموعاً ۱۷۹ کد به همراه فراوانی و تکرار آنها مستخرج شد. در طی مراحل کدگذاری ۶ مقوله اصلی استخراج گردید که با تحلیل جزء به جزء مصاحبه ها مشخص شد که مقوله اقتصادی دارای ۵ مولفه فرعی: محصولات و خدمات، بودجه و اعتبارات، مسائل مالی توانخواهان، بازاریابی و تبلیغ و مسائل اقتصادی است و با بیشترین میزان تکرار در بین مصاحبه شوندگان از اهمیت بیشتری برخوردار بوده است. همچنین در بین عوامل اقتصادی مقوله فرعی، مسائل اقتصادی بیشترین اهمیت را بین سایر مقولات اقتصادی داشته است. مقوله ارتباطات نیز با کمترین تکرار در بین مصاحبه شوندگان اهمیت کمتری نسبت به سایر مقولات مستخرج شده داشته است.

مدل مفهومی ارائه شده در پژوهش

با توجه به اینکه رویکرد مورد استفاده در این پژوهش رویکرد ظاهر شونده است لذا برای استفاده از الگوی پارادایمی الزامی وجود ندارد و پژوهشگر با به کارگیری خلاقیت شخصی خود فرایند مدل مفهومی برآمده از داده ها را شکل می دهد و بین مقولات مستخرج ارتباط برقرار می کند. در نهایت جهت درک بهتر فضای مفهومی بر اساس مفاهیم و مقولات بدست

آمده الگوی بصری مستخرج از نرم افزار Maxqda نسخه ۲۰۲۰ در قالب شکل (۱) ارائه گردیده است.

شکل ۱: مدل مفهومی حاصل از تحلیل داده های پژوهش

در شکل (۱) عوامل موثر بر استاندارد کیفیت گردشگری ورزشی دسترس پذیر در قالب نمودار آورده شده است که پررنگ بودن هر یک از خطوط نشان دهنده میزان تکرار آن توسط مصاحبه شوندگان است. بر اساس تحلیل های به عمل آمده "کیفیت گردشگری ورزشی دسترس پذیر" به عنوان دغدغه اصلی مشارکت کنندگان بوده که در مرکز الگو قرار گرفته و سایر مقولات به عنوان عوامل موثر بر استاندارد کیفیت گردشگری ورزشی دسترس

پذیر بودند که این عوامل در ارتباط و تعامل با یکدیگر زمینه ساز ایجاد استانداردهایی جهت بهبود کیفیت گردشگری ورزشی دسترس پذیر می گردند.

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش کیفی به دنبال عوامل موثر بر استاندارد کیفیت گردشگری ورزشی دسترس پذیر بوده است. شناسایی این عوامل تاثیر گذار فضاها و اماکن ورزشی اعم از: استخرها، سالن های ورزشی، استادیوم ها و زمین های ورزشی، کمپ ها و اردوگاه های ورزشی که به عنوان میزبان رویدادهای ورزشی بوده و گردشگران فعال و غیر فعال در آن حضور پیدا میکنند و فضاهای گردشگری اعم از: جاذبه های طبیعی، مانند سواحل و آبها، جنگل ها، کوهستان، و جاذبه های غیر طبیعی مانند بناهای تاریخی، موزه ها، مناطق تفریحی و رفاهی، امکانات اقامتی، هتل ها، اقامتگاه ها، حمل و نقل و تمامی فضاها و اماکنی که برای افراد فاقد معلولیت قابل استفاده است را با استفاده از مناسب سازی و ارتقا و بهبود استانداردهای کیفیت برای افراد معلول و سالمندان قابل استفاده سازد. در واقع با استفاده از عوامل شناسایی شده در الگوی به دست آمده می توان به بهبود استانداردهای کیفیت در زمینه گردشگری ورزشی دسترس پذیر پرداخت. در پژوهش حاضر استانداردهای کیفیت به ترتیب اهمیت تحت عنوان ۶ عامل: عوامل اقتصادی، دانش و اطلاعات، عوامل فرهنگی- اجتماعی، عوامل محیطی، عوامل مدیریتی و ارتباطات شناسایی گردید که هر کدام از آنها ابعاد و مفاهیم متعددی را در بر می گیرند.

در بین مقوله های شناسایی شده اکثریت مصاحبه شوندگان به ابعاد مختلف مقوله اقتصادی پرداخته بودند به طوریکه مقوله اقتصادی دارای بیشترین کد با بالاترین فراوانی بوده است. این مقوله با داشتن سایر مفاهیم فرعی از جمله: مسائل اقتصادی، بازاریابی و تبلیغ، بودجه و اعتبارات، مسائل مالی و خدمات و محصولات به عنوان عوامل موثر بر استانداردهای کیفیت گردشگری ورزشی دسترس پذیر بوده است که با نتایج پژوهش (کروبی و همکاران، ۱۴۰۰)، (Arianfar et al., 2021)، (Wall Reinius et al., 2023)، (Marceková, & et al., 2021)، (Chang et al., 2020)، (Gondos & Narai., 2019) همخوان است. Wall

Reinius و همکاران (۲۰۲۲) در مطالعه‌ی خود اذعان داشته‌اند که تعداد انگشت شماری از شرکتها افراد معلول و سالمند را به عنوان گروه‌های مهم در نظر می‌گیرند و بسیاری از شرکتها محصول آماده‌ای برای این دسته افراد ندارند و فقط در صورت درخواست یک محصول و یا خدمات سفارشی ارائه می‌دهند. آنها کمبود بودجه مربوط به فراغت معلولان را یکی از چالش‌ها در زمینه گردشگری در دسترس ذکر کرده‌اند و بازاریابی را به عنوان یک عامل مهم در جهت ترویج و تبلیغ گردشگری در دسترس خوانده‌اند. Marcekova و همکاران (۲۰۲۲) نیز بیان کردند اکثر افراد دارای معلولیت در اسلواکی منابع مالی را به عنوان مهمترین مشکل می‌دانند. مشکلات مربوط به کمبود منابع مالی برای افراد دارای معلولیت است که سبب برخورداری از حداقل فرصت‌های شغلی برای معلولان می‌شود. با توجه به اینکه اقتصاد یکی از مهمترین جنبه‌ها در توسعه و ترویج هر گونه موضوعی در کشورها محسوب می‌شود لذا در بخش گردشگری نیز این عامل به عنوان یکی از مهمترین عوامل موثر بر استانداردهای کیفیت است. زیرا دستیابی به کیفیت نیازمند منابع مالی کافی است تا با بهره‌گیری از آن بتوان محصولات و خدمات و امکانات و فضاهای متناسب با توانخواهان ایجاد کرده و یا امکانات و یا فضاهای موجود را مناسب سازی کرد. دولت با اختصاص بخشی از بودجه سالیانه به بخش گردشگری معلولان و سالمندان مانند ساخت اقامتگاه‌ها و اسکان مناسب سازی شده، حمل و نقل متناسب، اماکن رفاهی و تفریحی متناسب با معلولان و توانخواهان هم زمینه را برای جذب گردشگران توانخواه فراهم می‌کند و هم از طرف دیگر امر بازاریابی و تبلیغ را از طریق خود آنها رقم بزند. بازار گردشگری معلولان به عنوان یکی از بازارهای پرسود در صنعت گردشگری است زیرا سفر معلولان بر خلاف افراد عادی منوط به فصل خاصی از سال نبوده و همچنین دارای اقامت طولانی تری نیز می‌باشند. این دسته از افراد به تنهایی قادر به سفر نیستند و معمولاً با یک یا چندین همراه سفر می‌کنند که این به نوبه خود باعث رونق گردشگری منطقه خواهد شد. پس تبلیغ مقصد از طریق برگزاری رویدادهای ورزشی، طراحی و فروش محصولات، خدمات و تجهیزات ورزشی متناسب با توانخواهان، برگزاری رویدادهای فراغتی و تفریحی برای همراهانشان، می‌تواند سبب ایجاد تجربه مثبت برای گردشگران توانخواه و همراهانشان و از طرفی بازدید

مجدد را رقم بزند که منجر به اشتغال زایی و افزایش درآمد جامعه محلی می گردد بنابراین درک ارزش اقتصادی گردشگری در دسترس و حل مسائل و مواردی که منجر به بهبود این نوع گردشگری می شود می تواند اثرات مثبت زیادی بر گردشگری جامعه محلی و یا حتی در سطح کلان تر کشور مقصد داشته باشد.

از دیگر مقولات شناسایی شده که در درجه دوم اهمیت قرار دارد مقوله دانش و اطلاعات می باشد و دارای مفاهیم فرعی: منابع اطلاعاتی، عوامل فناوری، آموزش، الزامات تخصصی، سنجش و ارزیابی و مطالعات علمی و تجربی بوده است که با نتایج پژوهش های؛ (کروبی و همکاران، ۱۴۰۰)، (نوروزی و همکاران، ۱۳۹۹)، (Moris et al., 2019)، (Fuentes et al., 2020)، (Budiatiningsih & Rojabi, 2023)، (Stuchlikova & Botlikova, 2021)، (Darcy et al., 2023)، (Teixeira et al., 2024) همخوان است. Stuchlikova and Botlikova (2021) سطح دسترسی به اطلاعات در گردشگری در دسترس را بسیار مهم شمرده اند و اذعان داشته اند که دسترسی بدون موانع به اطلاعات در جمهوری چک بسیار پایین است که عمدتاً به دلیل ناکافی بودن اطلاعات در مورد دسترسی به خدمات گردشگری است. Fuentes et al. (۲۰۲۰) در درک نگرش ها، نیازها و روندهای ذینفعان گردشگری قابل دسترس بر مستقل بودن افراد معلول در روال روزمره و حمایت خصوصی از آنها برای تسهیل تجربه گردشگری تأکید داشتند. آنها اذعان داشتند که گردشگری قابل دسترس به عنوان یک فرصت خوب ارزیابی می شود که مستلزم آگاهی بیشتر کارکنان برای ارتقای مشارکت در گردشگری و همچنین حمایت از سیستم فناوری است.

برای افراد دارای نیازهای دسترسی به دلیل محدودیت هایی که دارند نقش اطلاعات بسیار پررنگ است. زیرا این دسته از افراد به راحتی سفر نکرده و هر یک با نوعی محدودیت مواجه اند، بنابراین فقدان اطلاعات و یا اشتباه بودن آنها میتواند برای آنها تجربه ناخوشایندی را از سفر و گردشگری رقم بزند. زیرا برای آنها هزینه مالی و جسمانی به همراه دارد. تدوین یک بانک اطلاعاتی جهت ارائه اطلاعات مقاصد گردشگری در زمینه میزان مناسب سازی، ایجاد وب سایت ها و یا گروه هایی جهت انتشار تجربیات سفر و یا استفاده از اطلاعات مربوط به وضعیت دسترس پذیری مناطق گردشگری، استفاده از مطالعات علمی و پژوهشی

انجام شده در دانشگاه ها و پژوهشگاه و بهره گیری از نتایج آنها برای بهبود وضعیت گردشگری ورزشی دسترس پذیر، به کار گیری افراد متخصصی که دانش لازم و یا تجربه کافی جهت برخورد با این افراد را داشته باشند می تواند به رشد و توسعه گردشگری ورزشی دسترس پذیر کمک کند. همچنین استفاده از ابزارهای فناورانه و تجهیزات ورزشی به روز جهت تسهیل سفر ورزشی، سنجش و ارزیابی نقص و کاستی هایی که در فضاها و تجهیزات ورزشی مربوط به توانخواهان وجود دارد، آموزش کارکنان هتل ها و اقامتگاه هایی که رویدادهای ورزشی در نزدیک آن مناطق برگزار می گردد و این دسته از افراد به آنجا مراجعه کرده و اطلاعات را از آنها دریافت کنند امر مهم تلقی می شود. بدین ترتیب با استفاده از نتایج مطالعات انجام شده در این زمینه و همچنین با سنجش و ارزیابی کاستی ها و مسائل موجود در زمینه گردشگری ورزشی دسترس پذیر می توان به بهبود تجربه سفر افراد توانخواه کمک کرد.

عامل فرهنگی - اجتماعی به عنوان عامل دیگر شناسایی شد و دارای مفاهیم فرعی: مسائل فرهنگی، عوامل فراغتی و مسائل اجتماعی است که با نتایج پژوهش؛ (کروبی و همکاران، ۱۴۰۰)، (Zhang & Zhang, 2018)، (Alizadeh & Cobuliev, 2021)، (Arianfar et al, 2021)، (Darcy et al., 2023)، (Ching Chou et al., 2021) همخوان است. همچنین Zhang and Zhang (2018) اذعان داشتند که فعالیت های اجتماعی مانند اوقات فراغت و گردشگری تاثیر زیادی بر سلامت روان سالمندان دارد. Alizadeh and Cobuliev (2021) عوامل موثر در توسعه ورزش معلولین را حمایت اجتماعی، تعامل اجتماعی، احترام، انگیزه، شادی و نشاط، اعتماد به نفس و خودکارآمدی بر شمردند. تغییر دیدگاه و نگرش افراد عادی نسبت به ورزش معلولان از طریق ساخت برنامه های تبلیغاتی در رسانه ها و شبکه های اجتماعی، ایجاد برنامه های تفریحی (مانند بازی های بومی و محلی)، جشنواره ها (بومی و سنتی) و برنامه های فراغتی برای ورزشکاران توانخواه که در رویدادهای ورزشی شرکت می کنند، زمینه ایجاد ارتباط افراد عادی با سالم در اماکن و فضاهای ورزشی و عادی سازی امر ورزش معلولین و سالمندان می تواند منجر به بهبود و تغییر دیدگاه جوامع گردد. از آنجایی که برخی از ورزش ها دارای ماهیتی مشارکتی اند

بنابراین شرکت در آنها سبب تقویت روابط اجتماعی و ارتقا جایگاه افراد با شرکت در رویدادها و مسابقات ورزشی می گردد. در واقع فرد معلول و سالمند با حضور در مسابقات ورزشی به عنوان گردشگر ورزشی فعال و کسب مقام یا رتبه می تواند احساس غرور اجتماعی، برابری کرده و روحیه مشارکت اجتماعی در وی تقویت می گردد. مشارکت های گروهی و یا انفرادی در ورزش و رویدادهای ورزشی و بالتبع آن گردشگری برای افراد معلول یا سالمندان سبب بهبود روحیه، ایجاد شادی و نشاط، حفظ سلامتی، کسب عزت نفس، و رفع نیازهای فراغتی آنها می گردد.

یکی دیگر از مقولات شناسایی شده عوامل محیطی بوده که دارای مفاهیم فرعی: زیر ساختی - کالبدی، عوامل زیست محیطی و چالش ها است و با نتایج پژوهش (Porto et al., 2019)، (Chang et al., 2020)، (Arianfar et al., 2021) همخوان است. Chang و همکاران (۲۰۲۰) بر تاثیر زیست محیطی توسعه گردشگری در دسترس تاکید داشتند Arianfar و همکاران (۲۰۲۱) هم در پژوهش خود عوامل زیست محیطی را به عنوان یکی از عوامل موثر بر توسعه گردشگری ورزشی معلولین و جانبازان برشمردند. ایجاد بسترهای مناسب برای توانخواهان، آمادگی دولت و جوامع برای مواجهه با بحران سالمندی در آینده، حل مشکلات مربوط به تحریم ورود تجهیزات ورزشی معلولان به کشور، تدوین برنامه و آماده سازی زیر ساخت برای جذب گردشگران ورزشی خارجی، اختصاص سرانه ورزشی به گردشگری ورزشی توانخواهان، حل مشکلات مربوط به آلودگی سواحل، تفکیک و حل مشکلات مربوط به زباله ها و پسماندهای ناشی از حضور گردشگران ورزشی، احداث اماکن ورزشی مناسب سازی شده در جوار اسکان گردشگران ورزشی توانخواه برای پیشگیری از مشکلات ترافیکی و حمل و نقل، می تواند زمینه میزبانی رویدادهای ورزشی مربوط به توانخواهان و به تبع آن جذب گردشگران ورزشی توانخواه و سالمند را نیز فراهم آورد. با فراهم کردن عوامل زیر ساختی کالبدی و بستر سازی مناسب برای توانخواهان از مواجهه با چالش ها می توان جلوگیری کرده و زمینه برای رشد و توسعه گردشگری ورزشی در دسترس را فراهم نمود. از آنجایی که برگزاری رویدادها و مسابقات ورزشی با استقبال گسترده ای از گردشگران رو به رو خواهد شد و ورود گردشگران پیامدهای زیست محیطی زیادی را به دنبال دارد لذا توجه به آماده سازی زیر ساخت های مناسب جهت مقابله با چالش

های ناشی از توسعه می توان از این مسائل جلوگیری کرده و از پیامدهای مثبت ناشی از گردشگر ورزشی در دسترس بهر مند شد.

یکی دیگر از مقولات شناسایی شده در این پژوهش عامل مدیریتی بوده که دارای دو مفهوم فرعی برنامه ها و سیاست ها می باشد که با نتایج پژوهش؛ (کروبی و همکاران، ۱۴۰۰)، (نوروزی و همکاران، ۱۳۹۹)، (Akinci, 2013)، (Porto et al., 2019) همخوان است. Akinci (2013) در بحث مدیریت گردشگری در دسترس در ترکیه بیان داشت که گردشگری در دسترس فرایند یکپارچه سازی است و ترکیه باید این فرایند را به خوبی مدیریت کند تا از بازار ویژه و قابل دسترس به اندازه کافی بهره مند گردد. در واقع این راهبردها و برنامه های مدیران است که به وسیله آنها می توان چشم اندازی را برای گردشگری ورزشی در دسترس در نظر گرفت. تهیه و تدوین سندهای چشم انداز به طوریکه تلاش و تمرکز مدیران برای رسیدن به اهداف سند در بازه زمانی معین باشد، ایجاد سیاستهای ارتباط با سایر ملل در زمینه گردشگری ورزشی دسترس پذیر، الگو برداری از کشورهای موفق در این زمینه، اجرایی کردن طرح های پیشنهادی مدیران می تواند زمینه ساز رشد و توسعه گردشگری ورزشی معلولان و سالمندان باشد.

از دیگر مقولات شناسایی شده مقوله ارتباطات با مفاهیم فرعی: رسانه ها و شبکه های اجتماعی است که با نتایج پژوهش های؛ (Villa et al., 2018)، (Fuente rables et al., 2020)، (Kwabia & et al., 2023) همخوان است. Kwabia و همکاران (۲۰۲۳) به بررسی تاثیر رسانه بر توسعه گردشگری و نابرابری درآمد پرداختند و دریافتند که یک محیط رسانه ای مطلوب منجر به رشد و توسعه گردشگری می گردد و از طرفی یک محیط رسانه ای متخاصم یعنی رسانه های دارای تعصب، فساد رسانه ای مانع از رشد و توسعه گردشگری می شوند. Villa و همکاران (۲۰۱۸) نیز در پژوهش خود بیشترین مشکلات دسترس پذیری را در وب سایت های رسمی گردشگری گزارش کردند. همچنین رسانه ها با ساخت برنامه های ورزشی مربوط به ورزش سالمندان، ترویج ورزش معلولان و توانخواهان با ایجاد تیزر های تبلیغاتی، افزایش پوشش خبری مربوط به ورزش توانخواهان با توجه به تعداد جمعیت

آنها، اشتراک تجربیات سفر توسط توانخواهان و سالمندان از طریق شبکه های اجتماعی، تاکید بر اثرات مثبت ورزش بر سالمندان و توانخواهان می تواند منجر به بهبود چهره گردشگری ورزشی دسترس پذیر شوند.

توجه به گردشگری ورزشی در دسترس مانند سایر انواع گردشگری ها دارای پیامدهای مثبتی است که با شناسایی ابعاد مختلف موثر بر استانداردهای کیفیت آن می توان موجبات رشد و توسعه این نوع از گردشگری را مانند سایر ابعاد گردشگری فراهم آورد. در واقع با مناسب سازی تمامی فضاها و امکانات ورزشی زمینه برگزاری رویدادهای ورزشی و بالتبع آن جذب گردشگران ورزشی فعال (ورزشکار) و غیر فعال (تماشاگر) فراهم می شود. لذا دولتها، مدیران، متولیان و نهادهای ذی ربط باید با تشریک مساعی و در نظر گرفتن این قشر بزرگ به عنوان گردشگران در دسترس خود را از یک بازار خوش آتیه محروم نکنند. از محدودیت های پژوهش می توان به محدودیت های جغرافیایی و عدم امکان انتخاب افراد خیره در سراسر کشور به عنوان نمونه اشاره کرد. بنابراین پیشنهاد می گردد این پژوهش در سطح کشوری و با مصاحبه از افراد خیره نقاط مختلف کشور انجام گردد. همچنین به دلیل شباهت جغرافیایی مناطق ساحلی شمال و جنوب ایران به محققان بعدی پیشنهاد می گردد که این پژوهش در استان های جنوبی ساحلی مانند هرمزگان، بوشهر انجام شود.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارد

سپاسگزاری

از تمامی افرادی که در گردآوری داده های مربوط به این پژوهش یاری نموده اند سپاسگزاری می شود

Fatemeh nasrollahzadeh

 <https://orcid.org/0000-0002-0078-8200>

Saeid Tabesh

 <https://orcid.org/0000-0003-0921-5705>

Mehdi Ramezanzadeh Lasboeye

 <https://orcid.org/0000-0002-5967-2333>

منابع

۱. آزادی، ستاره، آقایی، سید سعید و قدیمی، بهرام. (۱۴۰۱). سنجش تفاوت های جنسیتی بین رابطه مشارکت در ورزش همگانی و کیفیت زندگی سالمندان شهر تهران. *مطالعات جامعه شناسی*. ۱۴(۵۴): ۸۱-۹۸.
<https://doi.org/10.30495/jss.2021.1932840.1343>
۲. آهنگران، جعفر، موسوی بازوگانی، سیدجلال، و نظری اورکانی، سولماز. (۱۳۹۳). تدوین الگوی گردشگری قابل دسترس. *گردشگری*، ۲(۲)، ۱۱-۲۰. <https://sid.ir/paper/474760/fa>.
۳. بیگی، حمیده. (۱۴۰۰). بررسی نقش عرضه داشت های ورزشی بومی محلی در توسعه گردشگری استان گیلان بر اسا مدل تلفیقی A·WOT. *فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش*. ۱۰(۲): ۱-۲۰.
[10.22124/JSMD.2021.5058](https://doi.org/10.22124/JSMD.2021.5058)
۴. رضوی، سید محمد حسین؛ دوستی، مرتضی و ذبیحی، اسماعیل. (۱۳۹۵). بررسی و تحلیل عوامل اثر گذار بر جذب گردشگران ورزشی به استان مازندران با تاکید بر بازاریابی گردشگری ورزشی. *فصلنامه علمی-پژوهشی نگرش های نو در جغرافیای انسانی*. ۹(۱): ۱۲۲-۱۳۸. [20.1001.1.66972251.1395.9.1.7.4](https://doi.org/10.22124/JSMD.2021.5058).
۵. زارعی، قاسم و نقوی، سید علی. (۱۴۰۲). مدل سازی و شبیه سازی عوامل موثر بر توسعه گردشگری استان یزد. *مطالعات مدیریت گردشگری*. ۱۸ (۶۴): ۱۴۵-۱۹۰.
<https://doi.org/10.22054/tms.2024.76895.2896>
۶. ساغروانی، سیمما؛ مرتضوی، سعید، لگزبان، محمد و رحیم نیا، فریبرز. (۱۳۹۳). تبیین کنش های مدیران صنعت، پیرامون تجهیز کارکنان با "ظرفیتهای مازاد سازمانی": راهبرد نظریه داده بنیاد با رویکرد ظاهرشونده (گلگیری). *نشریه علمی- پژوهشی بهبود مدیریت*. ۸(۳): ۱۰۵-۱۲۲.

۷. شجاعی، وحید؛ تجاری، فرشاد؛ سلیمانی تپه سری، بهاره و دوستی پاشاکلائی، مرتضی. (۱۳۹۱). تحلیل نقاط قوت و ضعف گردشگری ورزشی استان مازندران. *پژوهش نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی*. ۸(۱۵): ۱۵-۳۶.

۸. شهریاری، بهمن؛ همتی نژاد، مهر علی؛ ملک اخلاق، اسماعیل (۱۳۹۴). شناسایی اتحادهای استراتژیک در توسعه گردشگری ورزشی استان‌های شمالی ایران. *مطالعات مدیریت ورزشی*، شماره ۳۰، ص ۷۰-۵۵.

۹. عابدی سماکوش، محبوبه؛ فرزانه، فرزام؛ دوستی، مرتضی و هنرور، افشار. (۱۳۹۸). بررسی عوامل موثر در جذب گردشگران ورزشی فعال به گردشگری ساحلی دریای خزر. *مجله علوم و فنون دریایی*. ۱۸(۳): ۶۱-۷۴. <https://doi.org/10.22113/jmst.2018.95448.2044>

۱۰. قزلسفلو، حمیدرضا، رضوی، سید محمد حسین و کلاته سفیریف معصومه. (۱۴۰۰). مدل توسعه اکوتوریسم ورزشی فستیوال های ورزشی بومی و سنتی نوار ساحلی دریای خزر. *پژوهش نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی*، ۱۷(۳۴): ۱۹-۳۹. <https://doi.org/10.22080/jsmb.2021.9658.2299>

۱۱. کروی، مهدی، ضیائی، محمود، محمودزاده، سید مجتبی و فکری زاد، نازنین. (۱۴۰۰). الگوی عوامل محیطی توسعه گردشگری دسترس پذیر برای افراد دارای معلولیت جسمی- حرکتی. *فصلنامه علمی- پژوهشی گردشگری و توسعه*. ۱۰(۱): ۳۴-۴۷. <https://doi.org/10.22034/jtd.2020.227721.2021>

۱۲. لیموچی، سیما، مشرف جوادی، بتول؛ صفانیا، علی محمد و محمدی، فریبا. (۱۳۹۸). شناسایی عوامل موثر بر مشارکت معلولین در فعالیت های ورزشی. *پژوهش معاصر در مدیریت ورزشی*. ۹(۱۸): ۷۷-۹۰. [10.22084/SMMS.2020.20907.2513](https://doi.org/10.22084/SMMS.2020.20907.2513)

۱۳. نوروزی، قدرت الله؛ دهقانی، حمید؛ عباسی، علی. (۱۳۹۹). حقوق شهروندی افراد دارای معلولیت در گردشگری قابل دسترس مقایسه تطبیقی بارسلونا و اصفهان. *فصلنامه حقوق پزشکی*، ۱۴(۵۲): ۱۶۳-۱۸۹. <http://ijmedicallaw.ir/article-1-891-fa.html>

۱۴. وکیلی تنها، مهدی؛ احمدی، سیروس و سلیمانی، مجید (۱۳۹۸). شناسایی و تدوین ایگوی انگیزه های مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین. *مطالعات روانشناسی ورزشی*، ۸(۳): ۱۶۰-۱۴۳.
<https://doi.org/10.22089/spsyj.2019.7563.1815>
15. Akinci, Z.(2013). Management of accessible tourism and market in turkey. *International Journal of Business and Management Studies*.2(2),413-426.
https://www.researchgate.net/publication/261875914_Management_Of_Accible_Tourism_And_Its_Market_In_Turkey.
16. Alizadeh, A. & Cobuliev, Z. (2021). Psychological and Social Factors Influencing the Development of Sports for Athletes with Disabilities in Tajikistan. *Sport Psychology Studies*.10(35),19-36.
<https://doi.org/10.22089/spsyj.2021.9547.2054>.
17. Arianfar, H. Mostahfezian, M. Tabesh, S. & Esfahani, M.(2021). Affecting Factors on Development of Sports Participation in the Leisure Time of Veterans and Disabled in Iran. *Iranian Journal of War & Public Health*:13(3),229-333. <http://ijwph.ir/article-1-1063-en.html>.
18. Budiatiningsih, M. & Rojabi, S.H (2023). Accessibility Study For Persons With Disabilities In Tourism Destinations: A Case Study In The Malioboro Area, Yogyakarta. *International Journal of Tourism Business Research*: 2(1),27-36. DOI: [10.29303/intour.v2i1.711](https://doi.org/10.29303/intour.v2i1.711).
19. Ching chou, Y., Uwano, T., Chen, B. W., Sarai, K., Nguyen, L. D., Ju Chou, C., Mongkolsawadi, S, & Nguyen, T. T. (2024). Assessing disability rights in four Asian countries: The perspectives of disabled people on physical, attitudinal and cultural barriers. *Political Geography*. 108,103027. <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2023.103027>.
20. Chang, M.X, Choong, Y.O. & Lee-Peng, N.g. (2020): Local residents' support for sport tourism development: the moderating effect of tourism dependency, *Journal of Sport & Tourism*, <https://doi.org/10.1080/14775085.2020.1833747>.
21. Dwyer, L. and Darcy, S. (2011). "Chapter 14 – economic contribution of tourists with disabilities: an Australian approach and methodology", in Buhalis, D. and Darcy, S. (Eds), *Accessible Tourism: Concepts and Issues*, Channel View Publications, Bristol, pp.213-239.

22. Darcy, S. Lock, D. & Taylor, T. (2017). Enabling Inclusive Sport Participation: Effects of Disability and Support Needs on Constraints to Sport Participation. *Leisure Sciences*,1(39):1-21. <http://dx.doi.org/10.1080/01490400.2016.1151842>.
23. Darcy, S. Maxwell, H. Edwards, M & Almond, B. (2023). Disability inclusion in beach precincts: beach for all abilities – a community development approach through a social relational model of disability lens. *Sport Management Review*.26(1),1-23. <https://doi.org/10.1080/14413523.2022.2059998>.
24. Fuente Robles, YM., De Dios., M.D., Fernandez, A.B, & Cano. A.J., (2020). Understanding Stakeholder Attitudes, Needs and Trends in Accessible Tourism: A Systematic Review of Qualitative Studies. *Sustainability*.12, 10507,1-23. <https://doi.org/10.3390/su122410507>.
25. Gibson, H.J. (2005). The wide world of sport tourism. *Parks & Recreation*, 33 (9), 108, 7p, 11C
26. Gondos, B. & Narai, M. (2019). The opportunities in accessible tourism. *The usv annals of economics and public administration*. 1(29),48-57. <http://ethics.unwto.org/en/content/accessible-tourism>.
27. Hua, K.P. Irini, I. & Kong chiu, L.(2013). Sport Tourism: Physically-Disabled Sport Tourists' Orientation.*social and behavioral sciences*. 91,257-269. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.08.423>.
28. ISO 21902:2021.(2021). Tourism and related services — Accessible tourism for all —Requirements and recommendations.
29. Lincoln, Y.S. & E. Guba. (1985). Establishing Trustworthiness, *Naturalist Inquiry*. Newbury Park, LA ,Sage
30. Marcekova. R., Sebova. L., Pompurova. K., & Simockova. I (2021). Accessible tourism—current state in slovakia.*Entrepreneurship and sustainability issues*.9(1),67-86. [https://ideas.repec.org/a/ssi/jouesi/v9y2021i1p66-86.html#:~:text=DOI%3A%2010.9770/jesi.2021.9.1\(5\)](https://ideas.repec.org/a/ssi/jouesi/v9y2021i1p66-86.html#:~:text=DOI%3A%2010.9770/jesi.2021.9.1(5)).
31. Moris, MI., Alakhras, HA., Eid N.G., Abdel, M, & Higazy, R. (2019). Human Resources Capacity Building in Accessible Tourism in Egypt. *Journal of association and of arab universities for torism and hospitality (JAAUTH)*. 17(2),82-89. <http://dx.doi.org/10.21608/jaauth.2019.92004>.

32. Porto, N. Rucci, A.C. Darcy, S. Garbero, N & Almond, B. (2019). Critical elements in accessible tourism for destination competitiveness and comparison: Principal component analysis from Oceania and South America. *Tourism management*. 75,169-185. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2019.04.012>.
33. Stuchlikova, J. & Botlikova, M. (2021). Information accessibility as an important global factor in accessible tourism. *Globalization and its Socio-Economic Consequences. SHS Web of Conferences* 129, .08019,1-10. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202112908019>.
34. Saber Sayed, M. & Elsaid. H. (2023). The Readiness of Accommodation Facilities to Provide Accessible Tourist Experiences in Cairo, Egypt. *International Journal of Tourism, Archaeology, and Hospitality (IJTAH)*. 3(1),175-188. <https://doi.org/10.21608/ijtah.2023.189670.1069>
35. Teixeira, P. Eusébio, C. & Teixeira, L. (2024). How to Develop Information Systems to Improve Accessible Tourism: Proposal of a Roadmap to Support the Development of Accessible Solutions. *Computers*. 13(69),1-23. <https://doi.org/10.3390/computers13030069>.
36. UNWTO . (2021). Publication of first international standard on accessible tourism for all, *led by UNWTO*, fundacion once and une.
37. UNWTO. (2016). *Accessible Tourism for All: An Opportunity within Our Reach*. Spain
38. Vila, T.D. Gonzalez, E.A. & Darcy, S. (2019). Accessible tourism online resources: a Northern European perspective, *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 19(2), 140-156. <https://www.tandfonline.com/action/showCitFormats?doi=10.1080/15022250.2018.1478325>.
39. World Health Organization (WHO). (2012). Disability, report by the secretariat. *The International Classification of Functioning, Disability and Health*. Geneva, World Health Organization,2001., 1-7.
40. Wall-reinius, S. Kling, K.G. & Loannides, D. (2023). Access to Nature for Persons with Disabilities: Perspectives and Practices of Swedish Tourism Providers. *Tourism Planning & Development*. 20(3),336-354. <http://dx.doi.org/10.1080/21568316.2022.2160489>.

41. Yun, S. Kyungjin, K, Lee, S. & kim Y.H. (2023). Another market segment: Sport Event Tourism (SET) by Disabled Athletes (DA).1-24. <http://dx.doi.org/10.21203/rs.3.rs-3571119/v1>.
42. Zhang. L., & Zhang. J. (2018). Impacts of Leisure and Tourism on the Elderly's Quality of Life in Intimacy: A Comparative Study in Japan. *Sustainability*.10(12), 1-17. <https://doi.org/10.3390/su10124861>.

References [In Persian]

1. Azadi, S. Aghaei, S. & Ghadimi. M. (2021). Measuring Gender Differences between Participation in Public Sports and the Quality of Life of the Elderly in Tehran. *Sociological Review*. 14(54),91-98. <https://doi.org/10.30495/jss.2021.1932840.1343>.
2. Ahangaran, J. Mousavi Bazargan, S.J & Nazari Orakani, S (2014). Development of an accessible tourist pattern. *Tourism*.2(2),11-20. <https://sid.ir/paper/474760/fa>.
3. Abedi Samakosh. M, Farzan. F, Dosti. M, & Honarvar. A. (2019). Investigation of effective factors in attracting active sports tourists to coastal tourism of the Caspian Sea. *Journal of marine science and technology*. 18(3):61-74. <https://doi.org/10.22113/jmst.2018.95448.2044>.
4. Beigi. H. (2020). Investigating the Role of Indigenous-Local Sport Offerings in Guilan Tourism Development Based on A'WOT Integrated Model. *Quarterly Journal of Sport Development and Management*. 10(2): 1-20.
5. Ghezelsefloo, H.M. Razavi, M.H. & Kalateh Seifari, M. (2022). Developments' model of traditional sports ecotourism in Khazar beach district. *Journal of sport management and motor behavior*.17(34),19-39. <https://doi.org/10.22080/jsmb.2021.9658.2299>.
6. Karoubi, M. Ziaee, M. Mahmoudzadeh, S.M. & Fekrizad, N. (2021). Model of Environmental Factors of Accessible Tourism Development for People with Physical Disabilities (The Case: Tehran). *Journal of tourism and development*. 10(1),34-47. <https://doi.org/10.22034/jtd.2020.227721.2021>.
7. Limochi, S. Moshref Javadi. B. Safania, A.M. & Mohammadi. F. (2020). Identifying factors affecting the participation of disabled people in sports

activities. *Sciences – research journal contemporary studies on sport management*. 9(18):78-90.
<https://doi.org/10.22084/smms.2020.20907.2513>.

8. Noroozi, GH. Dehghani, H. & Abassi. A. (2020). Citizenship Rights of People with Disabilities in Accessible Tourism Comparative Comparison of Barcelona and Isfahan. *Medical Law Journal*. 14(52),163-189.
<http://ijmedicallaw.ir/article-1-891-fa.html>.
9. Razavi, S. M.H, Dosti. M, Zabihi. E.(2016). Investigating and analyzing the factors affecting the attraction of sports tourists to Mazandaran province with an emphasis on sports tourism marketing. *Quarterly Journal of Human Geography*. 1(9):122-138. [20.1001.1.66972251.1395.9.1.7.4](https://doi.org/10.1001.1.66972251.1395.9.1.7.4).
10. Sagharvani, S. Mortazavi, S. Lagzian, M. Rahiminiya. M. (2014). Explanation Industrial Managers' Actions Surrounding Equipping with Organizational Slack: Grounded Theory Strategy with Emergent (Glaserian) Approach. *The scientific quarterly journal of improvement management*. (8):3, 105-122.
11. Shahriary, B. Hemmatinezhad, M.A. & Malek Akhlagh. E. (2015). Identify of Strategic Alliances in Development Sport Tourism in Northern Provinces of Iran. *Sport Management Review*, (30):55-70.
12. shojaei, V. Trjari, F. Soleymani tapchsari. B & Dosti Pashakolaei. (2012). Analysis of the strengths and weaknesses of tourism in Mazandaran province. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*, 8(15):15-36. doi: 10.22080/jsmb.2012.418
13. Vakili Tanha, M. Ahmadi, S. & Soleimani, M. (2019). Identify and Formulate a Model of Motivations for Sports Participation of Veterans and Disabled. *Sport Psycholody Studies*.8(3),143-160.
<https://doi.org/10.22089/spsyj.2019.7563.1815>.
14. Zarei, GH. & Naghavi, S.A. (2024). Modeling and Simulation of Factors Affecting the Development of Religious Tourism in Yazd Province. *Tourism management studies*.18(64),145-190.
<https://doi.org/10.22054/tms.2024.76895.2896>.